

ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ ΕΠΙΣΚΟΠΗΣΗ: ΠΡΩΤΟ ΕΞΑΜΗΝΟ 2019

Τμήμα Οικονομικών Ερευνών

Δρ. Αντρέας Ασιώτης

ΤΡΕΧΟΥΣΕΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΕΣ ΕΞΕΛΙΞΕΙΣ ΚΥΠΡΙΑΚΗ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑ

Η κυπριακή οικονομία συνέχισε να ενισχύεται για δεκαεπτά συνεχόμενα τρίμηνα. Μετά από τέσσερα συνεχή χρόνια ισχυρής ανάπτυξης, η κυπριακή οικονομία σημείωσε ετήσια αύξηση 3,4% το πρώτο τρίμηνο του 2019. Η ισχυρή ανάπτυξη υποστηρίχθηκε τόσο από την εγχώρια όσο και από την εξωτερική ζήτηση. Η άνοδος της ζήτησης κυρίως λόγω της πτώσης της ανεργίας παραμένει η βασική κινητήρια δύναμη της ανάπτυξης. Η ανάπτυξη αναμένεται να παραμείνει ισχυρή σε μεσοπρόθεσμο ορίζοντα.

Σε όρους απόλυτων μεγεθών, η αξία της εγχώριας παραγωγής τελικών αγαθών και υπηρεσιών σε σταθερές τιμές, δηλαδή το πραγματικό ΑΕΠ, διαμορφώθηκε στα €20,3 δισ. το 2018, ξεπερνώντας το ανώτατο επίπεδο πριν από την κρίση. Το ονομαστικό ΑΕΠ, δηλαδή η αξία της εγχώριας παραγωγής τελικών αγαθών και υπηρεσιών σε τρέχουσες τιμές, ανήλθε στα €20,7 δισ. το 2018, από €19,6 δισ. το προηγούμενο έτος. Η φάση ανάκαμψης έχει ολοκληρωθεί και η οικονομία εισέρχεται στη φάση ανάπτυξης της.

Το ενθαρρυντικό στοιχείο σχετικά με τη νέα φάση ανάπτυξης της οικονομίας, που βοηθάει στην αποφυγή της δημιουργίας ενός νέου φαύλου κύκλου, είναι ότι η πρόσφατη επίδοση της οικονομίας δεν είναι αποτέλεσμα της συνεισφοράς της κυβέρνησης μέσω του δημοσίου τομέα και επομένως του πολλαπλασιαστικού ρόλου που έχει, ούτε της αλόγιστης και μη-βιώσιμης πιστωτικής επέκτασης που χρηματοδοτούσε την κατανάλωση κατά την περίοδο πριν από την κρίση.

Ο κύριος παράγοντας της αύξησης της ιδιωτικής κατανάλωσης ήταν η άνοδος των εισοδημάτων των νοικοκυριών, η οποία προήλθε κυρίως από την αύξηση των απασχολούμενων, παρά των υψηλότερων μισθών. Η ιδιωτική κατανάλωση υποστηρίχθηκε επίσης από τον ακμάζοντα τουριστικό τομέα, ο οποίος έχει άμεση θετική επίδραση στους υπόλοιπους

τομείς της οικονομίας. Ενώ η κατανάλωση συνεχίζει να αποτελεί τον βασικό παράγοντα της οικονομικής δραστηριότητας, έχει ανακάμψει επίσης η ζήτηση για επενδύσεις, κυρίως για μεγάλα κατασκευαστικά έργα συμπεριλαμβανομένων τουριστικών υποδομών, χρηματοδοτούμενες κατά κύριο λόγο από υψηλές εισροές ξένων κεφαλαίων.

Από τομεακής πλευράς, η ανάπτυξη κατά το 2018 και το πρώτο τρίμηνο του 2019 προήλθε κατά κύριο λόγο από τους τομείς: Ξενοδοχεία και Εστιατόρια, Λιανικό και Χονδρικό Εμπόριο, Κατασκευές, Μεταποίηση, Επαγγελματικές, Επιστημονικές και Τεχνικές Δραστηριότητες, και Διοικητικές και Υποστηρικτικές Δραστηριότητες.

Τα δημόσια οικονομικά σταθεροποιήθηκαν σε μεγάλο βαθμό με στόχο την εξασφάλιση της βιωσιμότητας του δημόσιου χρέους. Έπειτα από αύξηση σε περίπου 103 % του ΑΕΠ το 2018, ο δείκτης δημοσίου χρέους ως προς το ΑΕΠ αναμένεται να μειωθεί σε 95% το 2019, και να εξακολουθήσει να εμφανίζει στη συνέχεια σταθερή μείωση, υποχωρώντας στο 89% το 2020. Επίσης, έχει σημειωθεί σημαντική πρόοδος για την αναδιάρθρωση και αποκατάσταση της εμπιστοσύνης στο χρηματοπιστωτικό σύστημα της Κύπρου. Οι κυπριακές τράπεζες έχουν κάνει σημαντικά βήματα για τη σταθεροποίηση του συστήματος και βρίσκονται πλέον σε στερεότερη βάση. Ο δείκτης των μη εξυπηρετούμενων χορηγήσεων (ΜΕΧ) στο τραπεζικό σύστημα μειώθηκε σημαντικά το 2018, αλλά παραμένει ένας από τους υψηλότερους στην ΕΕ. Η μεγάλη μείωση οφειλόταν στην απομάκρυνση του σημαντικού χαρτοφυλακίου ΜΕΧ της Συνεργατικής Κυπριακής Τράπεζας από το τραπεζικό σύστημα τον Σεπτέμβριο του 2018.

Η οικονομική ανάκαμψη, μαζί με τις βελτιωμένες εγχώριες χρηματοπιστωτικές συνθήκες, δημιούργησαν και διατήρησαν ισχυρό κλίμα οικονομικής εμπιστοσύνης. Διεθνείς οίκοι πιστοληπτικής αξιολόγησης αναβάθμισαν την πιστοληπτική αξιολόγηση της Κύπρου και των μεγαλύτερων εγχώριων τραπεζικών ιδρυμάτων. Τον Σεπτέμβριο του 2018, ο οίκος αξιολόγησης Standard & Poor's αναβάθμισε τη μακροπρόθεσμη αξιολόγηση της Κύπρου στο "BBB", θέτοντας την οικονομία σε επενδυτική βαθμίδα μετά από έξι χρόνια. Ακολούθως, τον Οκτώβριο του 2018, ο οίκος αξιολόγησης Fitch αναβάθμισε την Κυπριακή Δημοκρατία σε "BBB"

από "BB+". Τον Ιούλιο του 2018, ο οίκος αξιολόγησης Moody's Ratings αναβάθμισε την Κυπριακή Δημοκρατία σε "Ba2" από "Ba3", δύο βαθμίδες πιο κάτω από την επενδυτική βαθμίδα.

Εκμεταλλούμενη τις σταθερές συνθήκες στις αγορές καθώς και τις αναβαθμίσεις, η Κυπριακή Δημοκρατία, τον Φεβρουάριο του 2019, άντλησε χρηματοδότηση από τις διεθνείς αγορές, μέσω της έκδοσης δεκαπενταετούς ομολόγου ύψους €1 δισ., με απόδοση 2,75%. Ακολούθως, το Μάιο του 2019 η Δημοκρατία άντλησε νέα χρηματοδότηση συνολικού ύψους €1.25 δισ., αποτελούμενη από πενταετή ομολογία ύψους €500 εκατ. (απόδοση 0,673%) και τριακονταετή ομολογία €750 εκατ. (απόδοση 2,835%). Έκτοτε, η απόδοση των κρατικών ομολόγων έχει μειωθεί σε ιστορικά χαμηλά επίπεδα επιτρέποντας την αναχρηματοδότηση του δημόσιου χρέους με δανεισμό χαμηλότερου κόστους και με μεγαλύτερο μέσο όρο διάρκειας.

Η καλύτερη των προσδοκιών επίδοση της οικονομίας δεν πρέπει να προκαλέσει εφησυχασμό, ούτε χαλάρωση των προσπαθειών για την περαιτέρω μεταρρυθμίση της. Η υλοποίηση σημαντικών δομικών μεταρρυθμίσεων θα συμβάλει στην ενίσχυση της ανταγωνιστικότητας της κυπριακής οικονομίας. Σημαντικές μεταρρυθμίσεις που εξακολουθούν να εκκρεμούν αφορούν στην υλοποίηση του προγράμματος ιδιωτικοποιήσεων, στη δημόσια διοίκηση, στην τοπική αυτοδιοίκηση, στο δικαστικό σύστημα και στην εκπαίδευση. Επίσης, θα πρέπει να καταβληθούν περαιτέρω προσπάθειες για βελτίωση και διεύρυνση των ψηφιακών δημόσιων υπηρεσιών (ηλεκτρονική διακυβέρνηση) συμπεριλαμβανομένων και των ηλεκτρονικών πληρωμών, που με τη σειρά τους θα συμβάλουν στην οικοδόμηση μιας βιώσιμης οικονομίας. Επίσης, περαιτέρω προώθηση των ηλεκτρονικών πληρωμών θα ενισχύσει τη διαφάνεια στην οικονομία και θα συμβάλει στη συγκράτηση της παραοικονομίας και της φοροδιαφυγής, καθώς οι ηλεκτρονικές πληρωμές εντοπίζονται ευκολότερα.

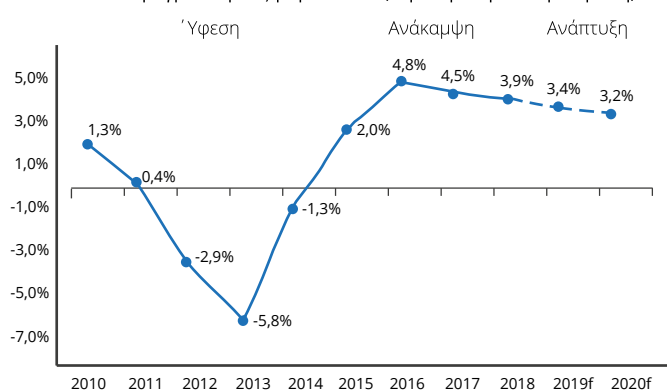
Είναι σημαντικό να χρησιμοποιηθεί η τρέχουσα δυναμική της ανάπτυξης για την υλοποίηση των προαναφερθεισών μεταρρυθμίσεων. Τέτοιες μεταρρυθμίσεις είναι ευκολότερο να εφαρμόζονται όταν οι οικονομίες αναπτύσσονται, εφόσον δημιουργούνται δημοσιονομικά περιθώρια απορρόφησης των απαιτούμενων μεταβατικών εξόδων. Το κόστος των μεταρρυθμίσεων μπορεί να έχει αρνητικό αντίκτυπο στις βραχυπρόθεσμες προοπτικές της κυπριακής οικονομίας, αλλά θα παρέχουν μακροπρόθεσμα οικονομικά οφέλη. Επίσης, η περαιτέρω βελτίωση του επιχειρηματικού περιβάλλοντος, ώστε να ευνοεί την ανάπτυξη, θα συμβάλει στη στήριξη τόσο των εγχώριων όσο και των ξένων επενδύσεων. Η Κύπρος ως επενδυτικός προορισμός προσφέρει νέες επενδυτικές ευκαιρίες στους τομείς του εμπορίου, των υπηρεσιών, των αναπτυξιακών έργων, της ναυτιλίας, της εκπαίδευσης, της υγείας, της τεχνολογίας, του τουρισμού, συμπεριλαμβανομένων και των υπεράκτιων δραστηριοτήτων εκμετάλλευσης κοιτασμάτων πετρελαίου και φυσικού αερίου.

Η ΟΙΚΟΝΟΜΙΑ ΣΕ ΑΡΙΘΜΟΥΣ

Η οικονομία παρουσιάζει ανάκαμψη από τις αρχές του 2015 η οποία επιταχύνθηκε κατά το 2016 και 2017, ενώ εξακολούθησε να επεκτείνεται σταθερά το 2018. Σύμφωνα με το βασικό μακροοικονομικό σενάριο, το 2019 ο ρυθμός ανάπτυξης εκτιμάται ότι θα ανέλθει στο 3,4% και για το 2020 στο 3,2%. Η ανάπτυξη θα υποστηριχθεί κυρίως από την ιδιωτική κατανάλωση, τις επενδύσεις και από τη συνεχή βελτίωση στην αγορά εργασίας.

Για την περίοδο Ιανουαρίου - Δεκεμβρίου 2018 τα έσοδα από τον τουρισμό υπολογίζονται σε €2,7 δισ. σε σύγκριση με €2,6 δισ. την αντίστοιχη περίοδο του 2017, σημειώνοντας αύξηση 2,7%. Για την περίοδο Ιανουαρίου - Μαρτίου 2019 τα έσοδα από τον τουρισμό υπολογίζονται σε €189 εκ. σε σύγκριση με €201 εκ. την αντίστοιχη περίοδο του 2018, σημειώνοντας μείωση 6,2%. Για το 2018, οι αφίξεις τουριστών ανήλθαν

Πραγματική Αύξηση του ΑΕΠ (% μεταβολή σε ετήσια βάση)

σε 3,9 εκατ. σε σύγκριση με 3,7 εκατ. το 2017, σημειώνοντας αύξηση 7,8%. Για την περίοδο Ιανουαρίου - Απριλίου 2019 οι αφίξεις τουριστών ανήλθαν σε 687 χιλιάδες σε σύγκριση με 683 χιλιάδες την αντίστοιχη περίοδο του 2018, σημειώνοντας ετήσια αύξηση 0,5%.

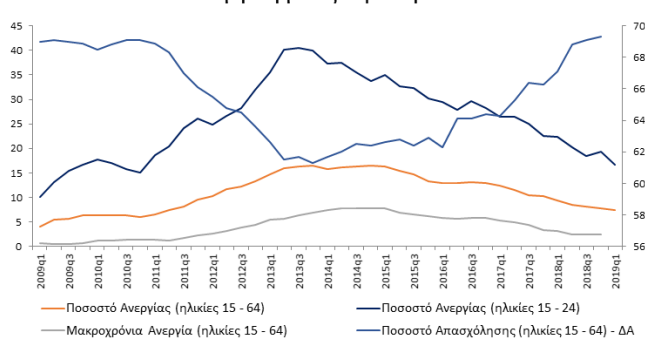
Όσον αφορά την κατανάλωση, οι λιανικές πωλήσεις σε όγκο, σημείωσαν ετήσια αύξηση 1,9% για την περίοδο Ιανουαρίου - Μαρτίου 2019. Ο Δείκτης Βιομηχανικής Παραγωγής για την περίοδο Ιανουαρίου - Μαρτίου 2019 σημείωσε ετήσια αύξηση 4,0%. Στον τομέα της Μεταποίησης, για την περίοδο Ιανουαρίου - Φεβρουαρίου 2019 ο Δείκτης Κύκλου Εργασιών Βιομηχανίας παρουσίασε ετήσια αύξηση 11,8%.

ΑΝΕΡΓΙΑ ΚΑΙ ΠΛΗΘΩΡΙΣΜΟΣ

Η σταθερή πορεία ανάκαμψης αντικατοπτρίζεται και στην αγορά εργασίας, η οποία τείνει να ακολουθεί την ανάκαμψη με μια χρονική υστέρηση. Η σταδιακή αποκλιμάκωση του ποσοστού ανεργίας αποδίδεται κυρίως στην αύξηση του ρυθμού της απασχόλησης τον περασμένο χρόνο.

Τον Απρίλιο του 2019, το ποσοστό ανεργίας μειώθηκε περαιτέρω σε 6,9% του εργατικού δυναμικού, σε σχέση με τον αντίστοιχο μήνα του προηγούμενου έτους (7,2%). Επίσης, κατά το τέταρτο τρίμηνο του 2018, το ποσοστό ανεργίας στους νέους (ηλικίες 15-24 ετών) μειώθηκε στο 19,3% στο σύνολο του εργατικού δυναμικού των ηλικιών αυτών, σε σύγκριση με 22,6% την αντίστοιχη περσινή περίοδο.

Αγορά Εργασίας στην Κύπρο

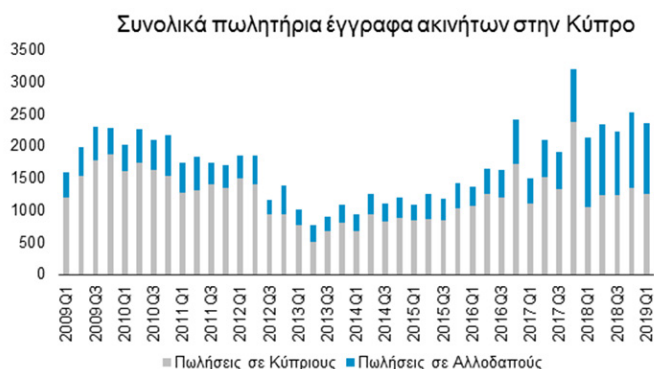
Το 2018 ο πληθωρισμός αυξήθηκε κατά 0,8%. Για την περίοδο Ιανουαρίου - Απριλίου 2019, ο πληθωρισμός αυξήθηκε κατά 1,3% σε σχέση με την αντίστοιχη περσινή περίοδο.

ΚΥΠΡΙΑΚΗ ΑΓΟΡΑ ΑΚΙΝΗΤΩΝ ΚΑΙ Ο ΚΑΤΑΣΚΕΥΑΣΤΙΚΟΣ ΤΟΜΕΑΣ

Η στεγαστική αγορά συνεχίζει την ανάκαμψή της στηριζόμενη στη ζήτηση από το εσωτερικό και το εξωτερικό.

Η αγορά ακινήτων συνέχισε την προσαρμογή της κατά το τρίτο τρίμηνο του 2018, με αποτέλεσμα η συνολική μείωση των τιμών από τα μέσα

του 2008 να φθάνει σε 29% (Δείκτης Τιμών Ακινήτων της Κεντρικής Τράπεζας της Κύπρου (ΔΤΑ)). Το τρίτο τρίμηνο του 2018, ο ΔΤΑ κατέγραψε θετική ανάπτυξη (1,6%). Σύμφωνα με στοιχεία που ανακοίνωσε το Τμήμα Κτηματολογίου και Χωρομετρίας Κύπρου, οι πωλήσεις ακινήτων κατέγραψαν νέα αύξηση κατά το 2018. Συγκεκριμένα, τα πωλητήρια έγγραφα που είχαν κατατεθεί το 2018 ανήλθαν στα 9.242 έναντι 8.734 την προηγούμενη χρονιά, καταγράφοντας ετήσια αύξηση 6%. Επίσης, τα πωλητήρια έγγραφα που έχουν κατατεθεί κατά τους πρώτους πέντε μήνες του 2019 παρουσίασαν ετήσια αύξηση 34%.

Όπως καταδεικνύεται από τα στοιχεία, η προσφορά ακινήτων ανταποκρίνεται στην υψηλότερη ζήτηση. Η κατασκευή ακινήτων παρουσιάζει σταθερή αύξηση από το 2016, όπως αποδεικνύεται από τον αριθμό των νέων ακινήτων. Κατά την περίοδο Ιανουαρίου - Μαρτίου 2019 εκδόθηκαν 1.591 άδειες οικοδομής σε σύγκριση με 1.515 την αντίστοιχη περίοδο του προηγούμενου έτους. Η συνολική αξία των αδειών αυτών αυξήθηκε κατά 13,2% και το συνολικό εμβαδόν κατά 12,7%. Ο αριθμός των οικιστικών μονάδων παρουσίασε αύξηση της τάξης του 26,6%.

ΟΙ ΕΞΕΛΙΞΕΙΣ ΣΤΟ ΤΡΑΠΕΖΙΚΟ ΣΥΣΤΗΜΑ

Ο κυπριακός τραπεζικός τομέας έχει σμικρυνθεί σημαντικά κατά το 2018, ως αποτέλεσμα της απόκτησης ορισμένων περιουσιακών στοιχείων και υποχρεώσεων της Συνεργατικής Κυπριακής Τράπεζας από την Ελληνική Τράπεζα, της μεταβίβασης των μη εξυπηρετούμενων χορηγήσεων της Συνεργατικής Κυπριακής Τράπεζας εκτός του τραπεζικού συστήματος και των πωλήσεων μη-εξυπηρετούμενων δανειακών χαρτοφυλακίων από την Ελληνική Τράπεζα και την Τράπεζα Κύπρου. Το μέγεθός του έχει μειωθεί σε ένα μετροππαθές σημείο ύψους 2,8 φορές του ΑΕΠ ή περίπου τον μέσο όρο της ΕΕ.

Παράλληλα, το τραπεζικό ρυθμιστικό και εποπτικό πλαίσιο έχει ενισχυθεί σημαντικά. Η σταθεροποίηση των συνθηκών στο εγχώριο τραπεζικό σύστημα αντικατοπτρίζεται από την αύξηση των καταθέσεων των κυπριακών νοικοκυριών και επιχειρήσεων, την απομόχλευση των ισολογισμών των τραπεζών και τα μειωμένα επιτόκια δανεισμού που υποδηλώνουν μειωμένο περιθώριο κινδύνου, αλλά και αυξημένο ανταγωνισμό.

Οι τράπεζες έχουν σημειώσει πρόοδο στην αναδιάρθρωση των ΜΕΧ, καθώς τα πιο πρόσφατα στοιχεία καταδεικνύουν ότι οι αναδιρθρώσεις των δανείων προχωρούν με ταχύτερους ρυθμούς. Τον Ιανουάριο του 2019, οι μη εξυπηρετούμενες χορηγήσεις μειώθηκαν κατά 62% στα €10.3 δισ, από το υψηλότερο επίπεδο των €27.3 δισ. Πρόκειται για μείωση €17 δισ., που ισοδυναμεί γύρω στο 85% του ΑΕΠ της χώρας.

ΔΗΜΟΣΙΟΝΟΜΙΚΕΣ ΕΞΕΛΙΞΕΙΣ

Τα δημόσια οικονομικά σταθεροποιήθηκαν σε μεγάλο βαθμό με στόχο την εξασφάλιση της βιωσιμότητας του δημόσιου χρέους. Τα προκαταρκτικά δημοσιονομικά αποτελέσματα για το 2018, συμπεριλαμβανομένης της

δημοσιονομικής επιβάρυνσης ύψους €1,7 δισ. που προέκυψε από την πώληση της πρώην ΣΚΤ στην Ελληνική Τράπεζα, καταδεικνύουν έλλειμμα της Γενικής Κυβέρνησης της τάξης των €1,1 δισ. (-5,1% στο ΑΕΠ) σε σύγκριση με πλεόνασμα €344 εκατ. το 2017 (1,8% στο ΑΕΠ). Εξαιρουμένης της δημοσιονομικής αυτής επιβάρυνσης (ΣΚΤ), το δημοσιονομικό ισοζύγιο καταγράφει πλεόνασμα του ύψους των €611 εκατ. (+2,9% στο ΑΕΠ).

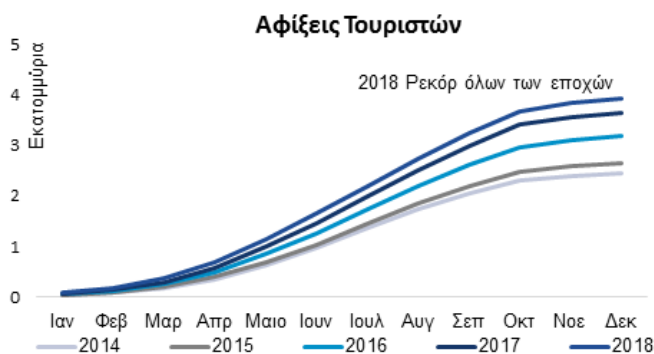
Τα προκαταρκτικά δημοσιονομικά αποτελέσματα για την περίοδο Ιανουαρίου-Απριλίου 2019 καταδεικνύουν πλεόνασμα της Γενικής Κυβέρνησης της τάξης των €547 εκ. (2,5% στο ΑΕΠ) σε σύγκριση με πλεόνασμα €427 εκ. την περίοδο Ιανουαρίου-Απριλίου 2018 (2,1% στο ΑΕΠ).

Εκτός από τη σημαντική προσπάθεια που γίνεται για την εξυγίανση και τον εκσυγχρονισμό του δημοσίου τομέα, η καλύτερη εικόνα ως προς τη βιωσιμότητα του δημοσίου χρέους προκύπτει και από την αύξηση της σταθμισμένης μέσης διάρκειας του γύρω στα 6,3 χρόνια από τον Μάρτιο του 2019, σε σύγκριση με 4,7 χρόνια από το τέλος του 2012. Αυτό, αφήνει χώρο δράσης για την προληπτική διαχείριση του χρονοδιαγράμματος αποπληρωμής και μετριασμό της ανάγκης χρηματοδότησης από τις αγορές.

Η καλύτερη της αναμενόμενης δημοσιονομική επίδοση δεν σηματοδοτεί τη χαλάρωση των προσπαθειών για τη μεταρρύθμιση του δημόσιου τομέα. Η πιστή συνέχιση και ενίσχυση της προσπάθειας προς την εξυγίανση του Τομέα πρέπει να συνεχιστεί απρόσκοπτα ώστε να εξασφαλιστεί η βιωσιμότητα του δημοσίου χρέους, συνεισφέροντας με αυτό τον τρόπο στην ανάκτηση της ανταγωνιστικότητας της οικονομίας.

ΣΗΜΑΝΤΙΚΟΣ Ο ΡΟΛΟΣ ΤΟΥ ΤΟΥΡΙΣΜΟΥ

Το 2018 η χώρα πέτυχε νέο ρεκόρ στον τομέα του τουρισμού με θετικό αντίκτυπο σε άλλους τομείς, όπως για παράδειγμα των μεταφορών, των κατασκευών, του εμπορίου και των ειδών διατροφής και διαμονής. Για το 2018, οι αφίξεις τουριστών ανήλθαν σε 3,9 εκατ. σε σύγκριση με 3,7 εκατ. το 2017, σημειώνοντας αύξηση 7,8%, αλλά και ξεπερνώντας τις αφίξεις που καταγράφηκαν ποτέ στην Κύπρο κατά τη διάρκεια ενός έτους. Η απόδοση αυτή οφείλεται στα μέτρα που αφορούν στην επέκταση της τουριστικής περιόδου, στη βελτιωμένη αεροπορική συνδεσιμότητα και στον ασθενέστερο ανταγωνισμό λόγω των γεωπολιτικών εντάσεων στις

γειτονικές χώρες.

Ο τομέας του Τουρισμού θα συνεχίσει να διαδραματίζει σημαντικό ρόλο στο μέλλον της κυπριακής οικονομίας. Η Κύπρος διαθέτει αρκετά συγκριτικά πλεονεκτήματα, τα οποία με την κατάλληλη αξιοποίηση θα βοηθήσουν τον τομέα να συνεχίσει να αποτελεί τον σημαντικότερο πυλώνα ανάπτυξης. Η συνεχής αναβάθμιση και ο εμπλουτισμός του τουριστικού προϊόντος του νησιού καθώς επίσης και η περαιτέρω επιμήκυνση της τουριστικής περιόδου μπορούν να βοηθήσουν στην προσέλκυση επισκεπτών με υψηλή αγοραστική ισχύ και να οδηγήσουν σε ουσιαστική αύξηση εσόδων. Η τουριστική βιομηχανία συνεχίζει να είναι από τις σημαντικότερες βιομηχανίες της Κύπρου και πρέπει όχι μόνο να διασφαλιστεί αλλά και να αξιοποιηθεί κατάλληλα ώστε να συνεισφέρει σε βραχυπρόθεσμο αλλά και μακροπρόθεσμο ορίζοντα.

ΠΡΟΒΛΕΨΕΙΣ ΓΙΑ ΤΗΝ ΚΥΠΡΙΑΚΗ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑ

Οι μακροοικονομικές προοπτικές της κυπριακής οικονομίας είναι θετικές και συνοδεύονται από τη σημαντική αύξηση του πραγματικού ΑΕΠ κατά τη διάρκεια του 2018, το σημαντικό ρυθμό αύξησης της απασχόλησης και την περαιτέρω βελτίωση βασικών εγχώριων δεικτών. Η ανάπτυξη αναμένεται ότι θα υποστηριχθεί κυρίως από την ιδιωτική κατανάλωση, τις επενδύσεις και από τη συνεχή βελτίωση στην αγορά εργασίας. Οι δημόσιες δαπάνες αναμένεται επίσης να συμβάλουν θετικά στην ανάπτυξη μέσω δημοσίων επενδύσεων. Μεσοπρόθεσμα, οι προοπτικές της οικονομίας παραμένουν θετικές και αναμένεται ότι η ανάπτυξη θα συνεχιστεί, αν και με βραδύτερο ρυθμό κοντά στον μακροπρόθεσμο μέσο όρο.

Παρά τα σημαντικά βήματα που γίνονται προς την κατεύθυνση αποκατάστασης του θετικού οικονομικού κλίματος, κάποιος βαθμός αβεβαιότητας παραμένει καθώς εξακολουθούν να υπάρχουν θέματα που χρειάζονται άμεση επίλυση, όπως ο ψηλός δείκτης των ΜΕΧ, η υψηλή ανεργία και το ψηλό ιδιωτικό και δημόσιο χρέος, τα οποία όμως βρίσκονται σε σταθερή πτωτική πορεία.

Τα αυξημένα επίπεδα ΜΕΧ, συνεχίζουν να ενέχουν σημαντικούς

κινδύνους για τη σταθερότητα του εγχώριου τραπεζικού συστήματος και τις οικονομικές προοπτικές της χώρας. Το βελτιωμένο μακροοικονομικό περιβάλλον αναμένεται να στηρίξει περαιτέρω τις προσπάθειες των τραπεζών για την αντιμετώπιση του υψηλού επιπέδου των ΜΕΧ. Επίσης, ο εκσυγχρονισμός της νομοθεσίας περί αφερεγγυότητας και εκποιήσεων αποτελεί σημαντικό εργαλείο προς την αντιμετώπιση του προβλήματος. Όσον αφορά το υψηλό δημόσιο χρέος, οι κίνδυνοι σχετίζονται κυρίως με επιπρόσθετες δημοσιονομικές επιπτώσεις που αφορούν τις μεταρρυθμίσεις στο τομέα της υγείας και το αποτέλεσμα των δικαστικών αποφάσεων σε σχέση με προηγούμενες αποκοπές μισθών στον δημόσιο τομέα.

Όσον αφορά τις εξωτερικές προκλήσεις, αυτές σχετίζονται με χαμηλότερους από τους αναμενόμενους ρυθμούς ανάπτυξης στην Ευρώπη και την παγκόσμια οικονομία λόγω των αυξανόμενων εμπορικών εντάσεων μεταξύ ΗΠΑ και Κίνας και την αβεβαιότητα γύρω από το Brexit και την υποτίμηση της στερλίνας. Επίσης, η επιδείνωση των γεωπολιτικών εντάσεων στην περιοχή της Μέσης Ανατολής και Ανατολικής Μεσογείου, ενδεχομένως να προκαλέσουν αρνητικές συνέπειες στην οικονομική εμπιστοσύνη, στον τουρισμό και κατ'επέκταση στη συνολική οικονομική δραστηριότητα. Από την άλλη, οι γεωπολιτικές εντάσεις στις γειτονικές χώρες καθιστούν την Κύπρο ασφαλέστερο τουριστικό προορισμό και θα μπορούσαν επομένως να αντισταθμίσουν, σε κάποιο βαθμό, την πιθανή μείωση του τουριστικού ρεύματος από το Ηνωμένο Βασίλειο. Επίσης, οι εξελίξεις που αφορούν την επίλυση του κυπριακού προβλήματος και τα θέματα φυσικού αερίου παρακολουθούνται στενά για την όσο το δυνατό καλύτερη αξιολόγηση των προοπτικών και κινδύνων που δημιουργούνται.

Θετικότεροι από τους αναμενόμενους ρυθμούς ανάπτυξης σχετίζονται με την αυξημένη εμπιστοσύνη που θα οδηγήσει σε ισχυρότερη εγχώρια ζήτηση καθώς και με την ανάπτυξη των αποθεμάτων πετρελαίου και φυσικού αερίου της Κύπρου εάν αυτή αποδειχθεί οικονομικά βιώσιμη.

Οι μακροοικονομικές προοπτικές της Κύπρου είναι θετικές, με την οικονομία να αναμένεται ότι θα σημειώσει θετικό ρυθμό ανάπτυξης κατά το 2019 και το 2020. Σύμφωνα με το βασικό μακροοικονομικό σενάριο, το 2019 ο ρυθμός ανάπτυξης εκτιμάται ότι θα ανέλθει στο 3,4% και για το 2020 στο 3,2%. Η ανάκαμψη της εγχώριας ζήτησης αναμένεται να οδηγήσει σε βελτίωση των συνθηκών της αγοράς εργασίας με την ανεργία να μειώνεται στο 6,6% το 2019 και 5,8% το 2020. Ο πληθωρισμός αναμένεται να παραμείνει σε σχετικά χαμηλά επίπεδα, γύρω στο 1,0% το 2019 και στο 1,2% το 2020.

ΠΙΝΑΚΑΣ ΜΑΚΡΟΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ ΠΡΟΒΛΕΨΕΩΝ

	2018	2019	2020
Μεταβολή ΑΕΠ	3,9%	3,4%	3,2%
Ανεργία	8,4%	6,6%	5,8%
Πληθωρισμός (εναρμονισμένος)	0,8%	1,0%	1,2%

Υπηρεσία Οικονομικών Ερευνών - Ελληνική Τράπεζα Δημόσια Εταιρεία Λτδ
Σημείωση: Στην ετοιμασία της παρούσας έκθεσης χρησιμοποιήθηκαν στοιχεία, τα οποία ήταν διαθέσιμα μέχρι και την 31η Μαΐου 2019.